

Sepedi

BUDGET

TAX GUIDE

2022

25 YEARS
ANNIVERSARY
At Your Service 1997 - 2022

SARS
At Your Service

Tlhahli ye ya motšhelo ya SARS e fana ka kakaretšo e bohlokwa kudu ya motšhelo, makgetho le tshedimošo ya go nyalelana le dilevi ya 2022/23.

MOTŠHELO WA LETSENO: BATHO KA NOŠI LE DITRASETE

Ditekanyo tša motšhelo go tloga ka 1 Matšhe 2022 go fihla ka 28 Feberware 2023:

Ditrasete tša batho ka noši le tše di kgethegilego

Letseno la go Tšhelelwa (R)	Tekanyo ya Motšhelo (R)
1 - 226 000	18% ya letseno la go tšhelelwa
226 001 - 353 100	40 680 + 26% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 226 000
353 101 - 488 700	73 726 + 31% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 353 100
488 701 - 641 400	115 762 + 36% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 488 700
641 401 - 817 600	170 734 + 39% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 641 400
817 601 - 1 731 600	239 452 + 41% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 817 600
1 731 601 le ka godimo	614 192 + 45% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 1 731 600

Ditrasete tše dingwe ntle le ditrasete tše di kgethegilego: tekanyo ya motšhelo ya Diphokoletšo tša 45%

Tša pele R16 425

Tša bobedi (Batho ba mengwaga ye 65 le go feta) R9 000

Tša boraro (Batho ba mengwaga ye 75 le go feta) R2 997

Ngwaga Morumo wa Motšhelo

Ka fase ga mengwaga ye 65 R91 250

Mengwaga ye 65 go ya ka fase ga 75 R141 250

Mengwaga ye 75 le go feta R157 900

Motšhelo wa Sebakanyana

Molefela motšhelo wa sebakanyana ke motho yo mongwe le yo mongwe yo a golago letseno ka tsela ya mogolo go tšwa go mongmošomo yo a sa ngwadišwago, goba letseno leo e sego mogolo goba putseletšo goba tefelopele yeo e lefelwago ke mohlankedi mogolo wa motho. Motho ka noši ga a lefele motšhelo wa sebakanyana ge eba ga a na kgwebo efe goba efe yeo a e sepetšago, le letseno la motho ka noši la go tšhelelwa:

- Le ka se fetiše morumo wa motšhelo bakeng sa ngwaga wa motšhelo; goba
- go tšwa go tswala, didvidente (dikabo), didvidente tša naga ya ka ntle, tšhelete ya rente bakeng sa khirišo ya thoto ya go se šuthe, le mogolo go tšwa go mongmošomo wa go se ngwadišwe e tla ba R30 000 goba ka fase bakeng sa motšhelo wa ngwaga.

Dipušetšo tša motšhelo wa sebakanyana tše di laetšago tekanyetšo ya palomoka ya letseno la go tšhelelwa bakeng sa ngwaga wa tekolo di a hlokega go tšwa go balefela motšhelo ba sebakanyana.

Bohwa bja mohu ga bo tšewe bjale ka molefela motšhelo wa sebakanyana. Dikholego tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro.

Didvidente

Letseno la go Tšhelelwa (R)	Tekanyo ya Motšhelo (R)
1 - 25 000	0% ya letseno la go tšhelelwa
25 001 - 660 000	18% ya letseno la go tšhelelwa la go feta 25 000
660 001 - 990 000	114 300 + 27% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 660 000
990 001 le go feta	203 400 + 36% ya letseno la go tšhelelwa 990 000

Dikholego tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro di na le palotlalo ya tšhelete go tšwa go phenšene, polokelo ya phenšene, tetameso, polokelo ya tetameso goba sekhwama sa go rola modiro ka ga go gogwa (go akaretša taolo go ya ka taetšo ya semolao ya tlhalano).

Motšhelo go kholego ya go gogwa ya sekhwama sa palotlalo e kgolo se itšeng (palotlalo e kgolo X) o lekana le:

- Motšhelo o laolwago ka tirišo ya tafola ya motšhelo go kakaretšo ya palotlalo e kgolo X, le dikholego ka moka tše dingwe tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo ya go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Matšhe 2009, dikholego ka moka tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro sa go oketšega go tloga ka Okobore 2007 le dikholego ka moka tša go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Matšhe 2011; ka fase ga
- motšhelo o laolwago ke tirišo ya tafola ya motšhelo go kakaretšo ka moka ya dikholego tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro tšago oketšega pele ga palotlalo e kgolo ya X go tloga ka Matšhe 2009, dikholego ka moka tša sekhwama sa palotlalo e kgolo ya go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Oktobore 2007 le dikholego ka moka tša go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Matšhe 2011.

Dikholego tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro goba dikholego tša go rola modiro

Letseno la go Tšhelelwa (R)	Tekanyo ya Motšhelo (R)
1 - 500 000	0% ya letseno la go tšhelelwa
500 001 - 700 000	18% ya letseno la go tšhelelwa la go feta 500 000
700 001 - 1 050 000	36 000 + 27% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 700 000
1 050 001 le go feta	130 500 + 36% ya letseno la go tšhelelwa 1 050 000

Dikholego tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro se na le palotlalo e kgolo ya tšhelete go tšwa go phenšene, polokelo ya phenšene, tetameso, polokelo ya tetameso goba sekhwama sa go rola modiro ka hlokafalo, go rola modiro goba go tlogela modiro ka lebaka la go ba le mengwaga ye 55, ka lebaka la bolwetši, kotsi, kgobalo, go palelwa ke mošomo, go šalela morago goba phedišo ya kgwebo ya mongmošomo.

Dikholego tša go rola modiro di na le tšhelete e ntši go tšwa go peakanyo le mongmošomo ka lebaka la go tlogela, phetšišo, tahlegelo, latolwa, go khansela goba pharologanyo ya ofisi ya motho goba mošomo.

Motšhelo go kholego ya sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro goba kholego ya go rola modiro (palotlalo ya tšhelete e ntši goba kholego ya go rola modiro ya Y) e lekana le:

- Motšhelo o laolwago ke tirišo ya tafola ya motšhelo go kakaretšo ya palo ya tšhelete ya Y gape le dikholego ka moka tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Oktobore 2007 le dikholego ka moka tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Matšhe 2009 le dikholego tše dingwe ka moka tša go rola modiro tša go oketšega go tloga ka Matšhe 2011; ka fase ga
- Motšhelo o laolwago ka tirišo ya tafola ya motšhelo go kakaretšo ya dikholego ka moka tša sekhwama sa palotlalo e kgolo ya go rola modiro sa go oketšega pele ga tšhelete e ntši ya Y go tloga ka Oktobore 2007 le dikholego ka moka tša go gogwa tša sekhwama sa palotlalo e kgolo sa go rola modiro tša go oketšega go tloga ka go tloga ka Matšhe le dikholego ka moka tša go rola modiro tša go oketšega pele ga kholego ya go rola modiro ya Y go tloga ka Matšhe 2011.

Dikarolwa (didividente)

- Didividente tše di amogetšwego ke batho ka noši go tšwa go dikhamphani tša Afrika Borwa ka kakaretšo di lokolotšwe go motšhelo wa letseno, eupša motšhelo wa dikarolwa mo tekanyetšong ya 20% di swaretšwe ke ditheo ka go lefela dikarolwa go batho ka noši. Didividente tše di amogetšwego ke badudi ba Afrika Borwa go tšwa go di REIT (dikhamphani tša go laolwa gomme tše di lego lenaneong) di swanetše go lefela motšhelo wa letseno le bao e sego badudi ba mo nageng gomme ba amogela dikarolwa tše ba swanetšego go lefela fela motšhelo wa didividente.

Didividente tša Dinaga tša ka ntle

- Didividente tše dintši tša dinaga tša ka ntle tše di amogetšwego ke batho ka noši go tšwa go dikhamphani tša dinaga tša ka ntle (go swara kabelo ka fase ga 10% go khamphani ya naga ya ka ntle) di lefišwa motšhelo ka palotlalo ya tekanyetšo ya 20%. Dikgogelo ga di a dumelelwa bakeng sa ditshenyagelo go tšweletša dikarolwa tša dinaga tša ka ntle.

Ditokollo tša Ditswala

- Ditswala go tšwa go mothopo wa gotšwa ka Afrika Borwa ke motho wa mengwaga ya ka fase ga ye 65, wa go fihla ka R23 800 ka ngwaga, le batho ba mengwaga ye 65 le go feta, go fihla ka R34 500 ka ngwaga, e lokolotšwe go motšhelo wa letseno.
- Tswala ya go golwa ke batho bao e sego badudi ba naga bao ba se go gona ka sebele mo Afrika Borwa sebaka sa matsatši a 182 mo dikgweding tše 12 pele ga ge tswala e oketšega gomme sekoloto seo tswala e tšwago go sona se sa kgokagane le lefelo la go se šuthe la kgwebo mo Afrika Borwa e a lokollwa.

Dikgogelo

Dikarolwa tša sekhwama sa go rola modiro

- Palo ya tšhelete yeo e abetšwego phenšene, tetameso le sekhwama sa go rola modiro ka ngwaga wa tekolo di gogelwa ke maloko a dikhwama tšeo. Palo ya tšhelete yeo e abetšwego ke bengmešomo gomme e lefišitšwe motšhelo bjalo ka digoketši di tšewa bjalo ka dikarolwa ke bašomi ka noši. Dikgogelo di gometšwa go 27.5% ya bontši bja mogolo bakeng sa morero wa PAYE goba letseno la go lefišwa motšhelo (bobedi go sa akaretšwe tšhelete e ntši ya go rola modiro le dikholego tša go rola modiro). Go feta moo, kgogelo e gometšwa go palotlalo ya R350 000 goba 27.5% ya letseno la go tšhelelwa pele ga akaretšo ya poelo ya matlotlo ya go tšhelelwa. Dikabelo tše dingwe le tše dingwe tša go feta dikgaoletšo di fetišetšwa pele go ngwaga o latelago wa tekolo gomme di tšewa bjalo ka dikarolwa tša ngwaga o latelago. Palo ya tšhelete yeo e fetišetšwago pele e fokotšwa ke dikarolwa tše di beakantšwego kgatlhanong le palo e ntši ya sekhwama sa go rola modiro kgatlhanong le go rola modiro.

Ditshenyagelo tša kalafo le go se itekanele mmeleng

Go laetša motšhelo wo o swanetšego go lefelwa, batho ka noši ba dumelelwa go ntšha:

Dikabelo tša kgwedi ka kgwedi go sekimi sa tša kalafo (phokoletšo ya motšhelo e šupetšwago bjalo ka khrediti ya motšhelo wa tefišo ya sekimi

sa tša kalafo) go fihla ka R347 go motho ka noši o mongwe le o mongwe yo a lefetšego dikabelorolwa le moholegi wa mathomo mo sekiming sa tša kalafo le R234 bakeng sa moholegi o mongwe le o mongwe wa tlaleletšo; le

- mo mabakeng ao:

- » motho ka noši yo a nago le mengwaga ye 65 le go feta, goba ge eba motho ka noši, molekani wa gagwe, goba ngwana wa gagwe ga se a itekanele mmeleng, 33.3% ya palo e amegago ya ditshenyagelo tša kalafi e lefetšwego gomme e lefelwa ke motho ka noši, le palo ya tšhelete yeo dikabelo tša sekimi sa kalafo di lefetšwego ke motho ka noši ya go feta makga a mararo a ditefišo tša dikhrediti tša motšhelo tša sekimi sa kalafo bakeng sa ngwaga ga motšhelo; goba
- » motho ka noši yo mongwe le yo mongwe, 25% ya tšhelete e lekana le palo ya ditshenyagelo tša kalafi gape tše di lefelwago ke motho ka noši le palo ya tšhelete yeo e lefetšwego ka dikabelo tša sekimi sa tša kalafo e fetago makga a mane a dikhrediti tša ditefišo tša motšhelo wa sekimi sa tša kalafo bakeng sa ngwaga wa motšhelo, e kgaoleditšwe go palo yeo e fetago 7.5% ya letseno la motšhelo (go sa akaretšwe sekhwama se se golo sa go rola modiro le dikholego tša go rola modiro).

Meneelo

- Dikgogelo mabapi le meneelo go ditheo tše itšeng tša setšhaba tše di hlegago di kgaoleditšwe go 10% ya letseno la go lefedišwa motšhelo (go sa akaretšwe sekhwama sa tšhelete e ntši sa go rola modiro le dikholego tša go rola modiro). Palo ya tšhelete yeo e neetšwego ya go feta 10% ya letseno la go lefišwa motšhelo le tšewa bjalo ka moneelo go ditheo tša setšhaba tša go hlega tše amegago mo ngwageng o latelago wa motšhelo.

Diputseletšo

Diputseletšo tša boiphedišo le go lefelela pele

Moo moamogedi a gapeletšegago go robala kgole le legae la gagwe a le mošomong wa kgwebo bošego bjo bo tee gomme madulo ao a

putseleditšwego goba tefela pele yeo e nyalelanago e ka Afrika Borwa gomme putseletšo goba tefela pele e filwe go lefela bakeng sa dijo goba ditshenyagelo tša sewelo fela, palo yeo e gatišitšwego go wepsaete ya SARS go www.sars.gov.za, ka fase ga Keletšo ya Semolao / Molao wa Bobedi/ Ditsebišo tša Motšhelo tša Letseno / Tiišetšo ya palo ya tšatši ka tšatši ya mabapi le dijo le ditshenyagelo tša sewelo, tšeo go elelwago gore di ka ba di diregile tšatši ka tšatši.

Mo e lego gore madulo ao putseletšo goba kamano ya tefelo ya pele e lego ka ntle ga Repabliki ya Afrika Borwa, palo e itšeng ya naga e ka tšewa bjalo ka yeo e dirišitšwego. Dintlha tša palo ye di phatlalatšwa wepsaeteng ya SARS ka fase ga Legal Counsel (Keletšo ya Semolao) / Secondary Legislation (Molao wa Bobedi) / Income Tax Notices (Ditsebišo tša Motšhelowa Letseno) / Tiišetšo ya palo ya tšatši ka tšatši ya mabapi le dijo le ditshenyagelo tša sewelo.

Moo e lego gore moamogedi o mabakeng a mošomo wa gagwe goba wa ofisi a ofisi ya gagwe goba mošomo wa gagwe o mo gapeletša gore a be kgole le mošomo wa gagwe sebaka sa seripa sa letšatši a se lefelong la mošomo, tefelamorago goba tefelapele bakeng sa ditshenyagelo tšeo di šetšego di itemogetšwe ke moamogedi di a lokollwa ge eba moamogedi o dumeletšwe ke molaodimogolo wa gagwe go diriša ditshenyagelo ka dijo goba ditshenyagelo tše dingwe tša sewelo bakeng sa seripa seo sa letšatši gomme palo ya ditshenyagelo ga e fete palo yeo e phatlaladitšwego go wepsaete ya SARS go www.sars.gov.za, ka fase ga Keletšo ya Semolao / Molao wa Bobedi / Ditsebišo tša Motšhelo wa Letseno / Tiišetšo ya palo ya tšatši ka tšatši ya mabapi le dijo le ditshenyagelo tša sewelo.

Diputseletšo tša Maeto

Tekanyo ya kilometara enngwe le enngwe, yeo e ka dirišwago go laetša kgogelo ya go dumelelwa bakeng sa maeto a kgwebo kgathlanong le putseletšo goba tefelo ya pele fao ditshenyagelo tša mathomo di sa kleingwago, di laetšwa ka go diriša tafola yeo e phatlaladitšwego go websaete ya SARS go www.sars.gov.za, ka fase ga Semolao / Molao wa Bobedi / Ditsebišo tša Motšhelo wa Letseno / Peakanyo ya tekanyo go ya ka kilometara go ya ka sefatanaga, go sa lebelelwe boleng bja sefatanaga.

Lemoga:

- 80% ya putseletšo ya maeto e swanetše go akaretšwa ka go mogolo wa mošomi bakeng sa morero wa go tlhakantšha PAYE. Persente e fokoleditšwe go 20% ge mongmošomo a kgotsofetše gore 80% ya tirišo ya koloi bakeng sa motšhelo wa ngwaga e tla ba ya morero wa kgwebo.
- Gago na ditshenyagelo tša makhura tšeo di ka kleingwago ge eba mošomi ga se a diriši ditshenyagelo ka botlalo tša makhura mo koloing gape ga go na ditshenyagelo tša go hlokomela/lokiša tšeo di ka kleingwago ge eba mongmošomo ga se a diriše ditshenyagelo ka botlalo tša go hlokomela koloi (mohl. ge eba koloi e akareditšwe ka leano la tlhokomelo).
- Ditshenyagelo tša go se fetoge di swanetše go fokotšwa ka mokgwa wa *pro-rata* (ka go lekanyetša) ge eba koloi e dirišwa bakeng sa morero wa ka fase ga ngwaga ka botlalo.
- Sebaka sa maleba seo se sepetšwego mo ngwageng wa motšhelo le sebaka se se sepetšwego bakeng sa morerowa kgwebo yeo e thekgwago ke pukutiragalo ya di dirišwa go laetša ditshenyagelo tše di kleimilwego kgatlhanong le putseletšo ya maeto.

Ka tlhatlolano:

Moo putseletšo goba tefelapele e theilwego ka botelele bja leeto la mošomi bakeng sa morero wa kgwebo, motšhelo ga o lefelwe go putseletšo yeo e lefetšwego ke mongmošomo go mošomi, ka tekanyo yeo e phatlaladitšwego go websaete ya SARS ya www.sars.gov.za, ka fase ga Semolao / Molao wa Bobedi / Ditsebišo tša Motšhelo wa Letseno / Peakanyo ya tekanyo go ya ka kilometara go ya ka sefatanaga, go sa lebelelwe boleng bja sefatanaga.

Le ge go le bjalo, tlhatlolano ye ga e hwetšagale ge eba tefelo ka mokgwa wa putseletšo goba pušetšo morago (ntle le go paka goba ditefišo tša mebila) di hwetšwa go tšwa go mongmošomo mabapi le koloi.

Dikgogelo tše dingwe

Ka ntle le dikgogelo tše di laeditšwego ka godimo motho ka noši a ka kleima dikgogelo kgatlhanong le letseno la mošomo goba diputseletšo mo mabakeng a itšeng a kgaoleeditšwego, mohl. sekoloto se se mpe mabapi le mogolo.

Digoketši

Dikoloi tša mongmošomo

- Boleng bjo bo lefišwago motšhelo ke 3.5% ya boleng bjo bo laeditšwego (tshenyagelo ya khešhe go akaretšwa VAT) ka kgwedi ya koloi enngwe le enngwe. Moo koloi e –
 - nago le leano la tlhokomelo ya koloi ge mongmošomo a rekile koloi ya boleng bja go tšhelelwa ke 3,25% ya boleng bjo bo laeditšwego; goba
 - e rekilwego ke mongmošomo ka fase ga tshepetšo ya khirišo boleng bja go tšhelelwa ke tshenyagelo yeo e itemogetšego ke mongmošomo ka fase ga tshepetšo ya khirišo le tshenyagelo ya makhura.
- 80% ya digoketšo e swanetše go akaretšwa ka go mogolo wa mošomi bakeng sa morero wa go tlhakantšha PAYE. Persente e fokoleditšwe go 20% ge mongmošomo a kgotsofetše gore 80% ya tirišo ya koloi bakeng sa motšhelo wa ngwaga e tla ba ya morero wa kgwebo.
- Ka tekolo digoketšo bakeng sa motšhelo wa ngwaga di fokotšwa ka kabo ya bokgole bjo koloi e bo sepetšego bakeng sa morero wa kgwebo bjo bo hlatselwago ke pukutiragalo bja arolwa ka bokgole bjo bo sepetšwego ka ngwaga wa motšhelo.
- Ka tekanyetšo kimollo e nngwe e hwetšagala bakeng sa tshenyagelo ya laesense, enšorensense, tlhokomelo le makhura bakeng sa maeto a praebete ge eba tshenyagelo ka botlalo e dirilwe ke mošomi le ge eba sebaka seo se sepetšwego bakeng sa morero wa praebete se laeditšwe ka gare ga pukutiragalo.

Go se be le tswala goba tswala ya fase kudu ya dikadimo

- Phapano magareng ga tswala e lefišwago ka tekanyo ya semmušo le palo ya maleba ya tswala e lefišitšwego, e swanetše go akaretšwa ka gare ga letseno la koroso.

Bodulo bja marobalo

- Boleng bja kgoketšo bjo bo swanetšego go akaretšwa go letseno la koroso ke bjo ka fase ga kholego ya go tlhakantšhwa ka go diriša fomula e laeditšwego goba tshenyagelo ya mongmošomo ge eba mongmošomo ga se mong wa marobalo ka botlalo.
- Fomula e tla dirišwa ge eba marobalo ke a mošomi, eupša ga e ame marobalo a maikhutšo ao a hirilwego ke mongmošomo go tšwa go makala ao a sa amanego.

MOTŠHELO WA LETSENO: DIKHAMPHANI

Mengwaga ya tekolo ya go fela ka letšatšikgwedi la magareng ga 1 Aprele 2022 le 30 Matšhe 2023.

Mohuta	Tekanyo ya Motšhelo (R)
Dikhamphani	28% ya letseno la go lefišwa motšhelo

Mengwaga ya tekolo ya go fela ka letšatšikgwedi lefe goba lefe goba morago ga la 31 Matšhe 2023.

Mohuta	Tekanyo ya Motšhelo (R)
Dikhamphani	27% ya letseno la go lefišwa motšhelo

MOTŠHELO WA LETSENO: DIKOPORASI TŠA DIKGWEBO TŠE NNYANE

Mengwaga ya tekolo ya go fela ka letšatšikgweedi la magareng ga 1 Aprele 2022 le 30 Matšhe 2023.

Letseno la go Tšhelelwa (R)	Tekanyo ya Motšhelo (R)
1 - 91 250	0% ya letseno la go tšhelelwa
91 251 - 365 000	7% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 91 250
365 001 - 550 000	19 163 + 21% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 365 000
550 001 le ka godimo	58 013 + 27% ya palo ya go feta 550 000

Mengwaga ya tekolo ya go fela ka goba ka morago ga 31 Matšhe 2023.

Letseno la go Tšhelelwa (R)	Tekanyo ya Motšhelo (R)
1 - 91 250	0% ya letseno la go tšhelelwa
91 251 - 365 000	7% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 91 250
365 001 - 550 000	19 163 + 21% ya letseno la go tšhelelwa la ka godimo ga 365 000
550 001 le ka godimo	58 013 + 27% ya palo ya go feta 550 000

MOTŠHELO WA PALOMOKA BAKENG SA DIKGWEBO TŠA MAEKRO (TŠE NNYANE)

Mengwaga ya tekolo ya go fela ka letšatšikgweedi la magareng ga 1 Matšhe 2022 le 28 Feberware 2023.

Palomoka yeo e tšhelelwago (R)	Tekanyo ya Motšhelo (R)
1 - 335 000	0% ya motšhelo wa palomoka
335 001 - 500 000	1% ya motšhelo wa palomoka ya ka godimo ga 335 000
500 001 - 750 000	1 650 + 2% ya motšhelo wa palomoka ya ka godimo ga 500 000
750 001 le ka godimo	6 650 + 3% ya motšhelo wa palomoka ya ka godimo ga 750 000

MOTHEO WA GO LEFIŠA BADUDI MOTŠHELO

- Badudi ba lefišwa motšhelo go ya ka letseno la bona ka bophara, go ya ka dikgethollo tše dingwe. Motheo wa setlwaedi ke gore metšhelo ya dinaga tša ka ntle go mothopo wa letseno la dinaga tša ka ntle o a dumelelwa bjalo ka khrediti kgatlhanong le motšhelo o lefelwago Afrika Borwa. Se se dirišwa go batho ka noši, dikhamphani, dikoporasi tša go tswalelwa, ditrasete le bohwa.

MOTŠHELO WA POELO YA MATLOTLO

Poelo ya matlotlo go thekišo ya dithoto e akaretšwa go letseno la go lefišwa motšhelo letseno.

Palotlalo ya kgontšhagalo ya tekanyo ya motšhelo:

Ditrasete tša batho ka noši le tša	18%
Dkhamphani tše di kgethegilego	22.4% (e tla fokotšwa go 21.6%)
Ditrasete tše dingwe	36%

Ditiragalo tšeo di gapeletšago tahlegelo ya thekišo di akaretša, thekišo, moneelo, go tšhentšha, tahlegelo, lehu le go bofaladi. Tše di latelago ke tše dingwe tša di tlogelo:

- Poelo goba tahlegelo ya R2 million go tahlegelo ya thekišo ya legae la mathomo;
- dithoto tše dintši tša go dirišwa ke mong
- Dikholego tša go rola modiro
- ditefelo mabapi le dipholisi tša inšorensense tša setlogo tša sebaka se se telele
- tlogelo ya ngwaga ka ngwaga ya R40 000 ya poelo ya matlotlo, goba tahlegelo ya matlotlo e fiwa batho ka noši le ditrasete tše kgethegilego
- tlogelo ya dikgwebo tše nnyane ya poelo ya matlotlo a R1.8 million bakeng sa batho ka noši (bonnyane bja mengwaga ye 55), ge kgwebo e nnyane ya boleng bja mmaraaka wa go se fete R10 million e sa rekišwa
- bakeng sa tlogelo ya ngwaga ka ngwaga, tlogelo e fiwago go batho ka noši ke R300 000 ya ngwaga wa lehu.

MOTŠHELO WA DIKAROLWA (DIDIVIDENTE)

- Motšhelo wa didividente ke motšhelo wa mafelelo ka tekanyo ya 20%, tše di lefetšwego ke dikhamphani tša bodudi le dikhamphani tše e sego tša bodudi go ya ka dikabo tše di lego lenaneong la JSE. Dikarolwa di lokolotšwe motšhelong ge eba moholegi wa mong wa dikarolwa ke khamphani ya Afrika Borwa, sekhwama sa go rola modiro goba motho yo a lokolotšwego. Moholegi wa mong wa didividente yo e sego modudi a ka holega go tšwa go ditekanyo tša motšhelo mabakeng a dikgaoletšo. Motšhelo o swarwa ke dikhamphani tšeo di lefelago didividente tša go lefedišwa motšhelo goba ke monamoledi yo a laolwago mo mabakeng a dikarolwa go dikabo tše di lego lenaneong. Motšhelo go didividente ka mokgwa o mongwe (ntle le kheše) o a lefelwa gape o lefelwa ke khamphani yeo e laodišago le go lefela kabelo.

TŠE DINGWE TŠE DI SWARELELAGO MOTŠHELO

- Mo mabakeng a kgaoleditšwego, tekanyo yeo e dirišwago ya motšhelo e ka fokotšwa go ya ka tumelelano le naga ya bodulo ya motho yo e sego modudi.

Mašokotšo

- Motšhelo wa mafelelo ka tekanyo ya 15%, o tla lefišwa go palo ya koroso ya mašokotšo go tšwa go mothopo wa Afrika Borwa wo o lefišwago go bao e sego badudi ba naga.

Tswala

- Motšhelo wa mafelelo ka tekanyo ya 15% e lefišwa go tswala go tšwa go mothopo wa Afrika Borwa wo o lefišwago go bao e sego badudi ba naga. Tswala e a lokollwage eba e lefelwa ke setheo sa mmušo wa Afrika Borwa, panka goba ge eba sekoloto se ngwetšwe lenaneong la tšhentshano e tsebegago.

Batlošabodutu ba dinaga tša ka ntle le boradipapadi

- Motšhelo wa mafelelo ka tekanyo ya 15% e lefišwa go palo ya koroso yeo e lefelwago ke bao e sego badudi ba mo nageng bakeng sa ditiragalo tše ba di dirilego mo Afrika Borwa bjalo ka batlošabodutu goba boradipapadi.

Thekišo ya dithoto tša go se šuthe

- Motšhelo wa sebakanyana o a swarelelwa bakeng sa badudi bao e sego ba naga ba go rekiša dithoto tša go se šuthe mo Afrika Borwa go tloga kgatlhanong le sekoloto sa go tlawelega sa motšhelo wa bao e sego badudi. Motšhelo wo o tlo swarelelwa go tšwa ditefelong tša bao e sego badudi o go tekanyo ya 7.5% bakeng sa motho ka noši yo e sego modudi wa naga, 10% bakeng sa khamphani ya yo e se go modudi wa naga le 15% bakeng sa trasete ya yo e sego modudi wa naga yo a rekišago thoto yeo e sa šuthego.

METŠHELO E MENGWE YA MAKGETHO LE DILEVI

Motšhelo wa Boleng bja go oketšwa (VAT)

VAT e tšhelelwa lebi ka tekanyo ya magareng ya 15% go šetšo ya dithoto le ditirelo ka barekiši bao ba ngwadišitšwego.

Morekiši yo a dirago thoto ya go tšhelelwa ya go feta R1 million ka ngwaga a ka dira kgopelo bakeng sa ngwadišo ya VAT. Morekiši yo a dirago thoto ya go tšhelelwa ya go feta R50 000 eupša e sego go feta R1 million ka ngwaga a ka dira kgopelo bakeng sa ngwadišo ka boithaopo. Dithoto tše dingwe di na le tekanyo ya lefela goba di lokolotšwe go VAT.

Motšhelo wa Phetišetšo

Motšhelo wa phetišetšo o lefelwa ka ditekanyo tše di latelago go ditransekšene tše di sa lefišwego VAT:

Theko ya thoto go batho ka moka:

Boleng bja thoto (R)	Tekanyo
1 – 1 000 000	0%
1 000 001 – 1 375 000	3% ya boleng bja ka godimo ga R1 000 000
1 375 001 – 1 925 000	R11 250 + 6% boleng bja ka godimo ga R 1 375 000
1 925 001 – 2 475 000	R44 250 + 8% ya boleng bja go feta R 1 925 000
2 475 001 – 11 000 000	R88 250 + 11% ya boleng bja go feta R2 475 000
11 000 001 le ka godimo	R1 026 000 + 13% boleng bja ka godimo ga R11 000 000

Motšhelo wa Bohwa

- Motšhelo wa bohwa o tšhelelwa lebi go thoto ya badudi le go thoto yeo e sego ya badudi ba Afrika Borwa ka dikgogelo tša fase. Motšhelo o tšheledišwa lebi go boleng bja go tšhelelwa bja bohwa ka tekanyo ya 20% go R30 million ya mathomo, le tekanyo ya 25% ya godimo ga R30 million.
- Kkogelo ya motheo ya R3.5 million e a dumelelwa go laetša sekoloto sa bohwa bakeng sa ditshwanelo tša motšhelo tša bohwa le dikgogelo bakeng sa dikoloto, lefa la go hola ditheo tša setšhaba le thoto ya go oketšega go balekani bao ba sa phelago.

Motšhelo wa meneelo

- Motšhelo wa moneelo o tšhelelwa ka tekanyo ya go lekana ya 20% go boleng bja koketšo bja thoto yeo e neetšwego go tloga ka 1 Matšhe 2018 bja go se fete R30 million, gape ka tekanyo ya 25% go boleng bja koketšo bja thoto ya go neelwa go tloga ka 1 Matšhe 2018 bja go feta R30 million.
- R100 000 ya mathomo ya thoto yeo e neetšwego ngwaga o mongwe le o mongwe ke motho ka noši e lokolotšwe go motšhelo wa meneelo.
- Mo lebakeng leo molefela motšhelo yo e sego motho wa tlhago, tokollo ya meneelo e kgaoleditšwe go dimpho tša sewelo tša go se fete R10 000 ka ngwaga ka palomoka.
- Dithekišo magareng ga balekani, dikhamphane tša sehlopha tša Afrika Borwa le meneelo go ditheo tše dingwe tša go holega tša setšhaba, di lokolotšwe go motšhelo wa moneelo.

Motšhelo wa Phetišetšo ya Dipeeletšo (Sekhurithi)

- Motšhelo o lefišwa ka tekanyo ya 0.25% ya persente go phetišetšo ya dipeeletšo (disekhurithi) tše ngwetšwego lenaneong le tše di sa ngwadišwago lenaneong. Dipeeletšo (disekhurithi) di na le dikabo dikhamphaneng goba dikgahlego tša maloko go dikoporasi tša go tswalelwa.

Motšhelo go Maeto a go Fofela ka Dinageng tša ka Ntle

- R190 go monamedi yo mongwe le yo mongwe yo a fofago ka sefofane sa dinaga tša ka ntle go sa akaretšwe difofane tša go fofela Botswana, Lesotho, Namibia le eSwatini, mo elego gore motšhelo ke R100.

Lebi ya Tšwetšopele ya Mabokgoni

- Lebi ya tšwetšopele ya mabokgoni e lefelwa ke bengmešomo ka tekanyo ya 1% ya palomoka ya mogolo wo o lefetšwego bašomi. Bengmešomo bao ba lefelago mogolo wa ngwaga wa ka fase ga R500 000 ba lokolotšwe go lefela Dilevi tša Tšwetšopele ya Mabokgoni

Dikabelo tša Inšorensense ya go Felelwa ke mošomo

- Dikabelo tša inšorensense ya go felelwa ke mošomo di lefelwa kgwedi ka kgwedi ke bengmešomo ka motheo wa kabelo ya 1% ke bengmešomo le 1% ke bašomi, go ya ka mogolo wa bašomi ka fase ga palo e itšeng.
- Bengmešomo bao ba sa ngwadišwago bakeng sa PAYE goba go morero wa SDL ba swanetšgo lefela dikabelo go Komišinare wa Inšorensense ya Go felelwa ke mošomo.

DITSWALA TŠA SARS

Ditekanyo tša tswala (go tloga ka 1 Feberware 2022)	Tekanyo
Digoketši - ga go na tswala goba kadimo ya tswala ya tlase (tekanyo ya semmušo)	5% ka ngwaga
Ditekanyo tša tswala (go tloga ka 1 Matshe 2022)	Rate
Tefelo ya go latelwa goba tefelo ya go tlhabela ya motšhelo	7.25% ka ngwaga
Pušetšo ya tefelo ya go fetiša ya motšhelo wa sebakanyana	3.25% ka ngwaga.
Pušetšo ya motšhelo go boipiletšo bja go tšwelela goba moo boipiletšo e bilego ngwaga yeo e amogetšwego ke SARS	7.25% ka ngwaga
Pušetšo ya tefelo ya VAT morago ga sebaka seo se ngwaletšwego	7.25% ka ngwaga
Tefelo ya go diega ya VAT	7.25% ka ngwaga
Khasetomo le Motšhelophahlogae	7.25% ka ngwaga

Šedi ya TEKANYETŠO YA DITŠHELETE

Go fana ka kimollo ya motšhelo ka go beakanyaleswa mašakana a motšhelo wa letseno la mong le diphokotšo bakeng sa ditlamorago tša infleišene

Diphokoletšo go tekanyo ya motšhelo wa letseno go dipersente tša 27 bakeng sa mengwaga ya motšhelo ya go fela ka goba ka morago ga 31 Matšhe 2023

Dikoketšo tša magareng ga dipersente tše 4.5 le 6.5 tša metšhelophahlogae go dinotagi le metsoko

Ga go na diphetogo go kakaretšo ya levi makhura - A le levi ya sekhwama sa dikotsi tša mebileng

Koketšo ya dikholego tša kgwedi ka kgwedi bakeng sa bengmešomo ka fase ga kgoketši ya motšhelo wa mošomong ka persente ya 50

Levi ya tšwetšopele ya maphelo le dino e oketšegile ka sente ya 0.1 go ya go disente tše 2.31 ka gramo e tee ya swikiri go tloga ka la 1 Aprele 2022

Levi ya mokotlana wa plastiki e okeditšwe ka disente tše 3 go ya go disente tše 28 ka mokotlana go tloga ka la 1 Aprele 2022

